

Parkinsoni tõve rehabilitatsioon Soomes

Pille Taba

Parkinsoni tõve levimus Eestis ja Soomes on sarnane, aga kuivõrd Soome elanikkond on üle viie korra suurem kui Eestis, on ka haigete absoluutarv vastavalt palju suurem. Soomes hinnatakse kokku umbes 14000 Parkinsoni tõvega haiget (Eestis on see arv 2500), igal aastal diagnoositakse Soomes 700-800 uut Parkinsoni tõve juhtu.

Parkinsoni tõve rehabilitatsioon on korraldatud Soomes mitmetes raviasutustes, nn. rehabilitatsioonikursuste korraldamisel kannab põhilist organisatsioonilist vastutust Soome Parkinsoniliit. Sellistel kursustel käib Parkinsoniliidu kaudu umbes 400 haiget aastas (lisaks sellele üle 100 perekonnaliikme ja toetaja), muude asutuste rehabilitatsioonikursustel lisandub neile veel 50 haiget.

Rehabilitatsioon on Soomes finantseeritud väga erinevatel alustel (nagu Eestiski). Raske puudega haigete rehabilitatsiooni finantseeritakse haiguskindlustussüsteemi poolt. Paljud haiged käivad ambulatoorselt rehabilitatsiooniprotseduuridel (näiteks füsioteraapial) oma raha eest; 30 Soome marga suurust tasu ühe protseduuri eest ei peeta kalliks. Kursusi finantseeritakse pensionikindlustussummadest, hasartmängumaksud ja väiksest osast ka sotsiaalsummadest.

Parkinsoni tõvega haigetele on mõeldud mitmesuguseid 10-päevaseid kursusi, mille vahel on võimalik valida vastavalt sellele, kui kaua haigus on kestnud ja millised on põhilised probleemid inimese jaoks. Osavõtjate arv on enamasti 12-16 inimest. 10 kursust on uutele, alles diagnoositud Parkinsoni tõvega haigetele (lisaks üks kursus ka rootsi keelt rääkivatele uutele haigetele). Eraldi variant on noortele, alla 45-aastastele, ja üle 80-aastastele patsientidele. Kuus kursust on pikka aega põdenutele, ja eraldi eneseteenindamiskursus neile, kes vajavad igapäevast abi. Mitu varianti on kõne- ja suhtlemiskursusi, lõõgastuskursusi. Eraldi käsitletakse pere- ja paarisuhteid, meeleoluhäireid, liikumisravi. Toetajate kursus on ühine Parkinsoni tõvega ja Huntingtoni tõvega patsientide toetajatele. Aastas korraldatakse üks nn. aktiivikursus, millel tegeldakse organisatoorsete probleemidega.

Soome Parkinsoniliit ühendab ka muid liikumishäiretega haigeid: düstooniate ja Huntingtoni tõve põdejaid. Düstooniatega patsiendid saavad valida 4 kursuse vahel ja Huntingtoni tõve korral – 2 kursuse vahel.

Lisaks kursustele, mis haigetele ja nende toetajatele on tasuta, saab osaleda ka nn. 5-päevastel puhkenädalatel, mis korraldatakse puhkekeskuses mereäärses looduslikult kaunis kohal ja mille põhieesmärgiks on sotsiaalne rehabilitatsioon ja puhkus. Sellised puhkenädalad on tasulised, makstes üle 100 Soome marga päevas.

Rehabilitatsioonikursustel on võimalik kuulata mitmeid loenguid ja tegeleda praktiliste õppustega, samuti visiteerib haigeid neuroloog. Kursustel osalejatega tegelevad mitmed spetsialistid: neuroloog, psühholoog, füsioterapeut, tegevusterapeut, meditsiiniõde, sotsiaaltöötaja, logopeed ja seksuaalterapeut.

Umbes 1/3 kursustest toimuvad selleks spetsiaalselt ehitatud rehabilitatsioonikeskuses *Suvituuli*, mis asub Turu eeslinnas. Moodne ja tehniliselt hea varustusega rehabilitatsioonikeskus on ehitatud 2 aastat tagasi. Maja jagavad Insuldiliit ja Parkinsoniliit. Keskuses asuvadki nimetatud liitude kontorid, saal füsioteraapiaks, saal loenguteks, ruumid kõneraviks ja tegevusterapiaks, arsti vastuvõtukabinetid, basseini, saun, kohvik-söökla, raamatukogu, elutoad 30 inimesele koos puhkeruumidega. Parkinsoniliidu ruumides asuvad ka Euroopa Parkinsoni Haiguse Assotsiatsiooni ja Turu Parkinsoni Haiguse Seltsi kontorid.

Soome Parkinsoniliidu keskus on avatud iga päev, seal on võimalik saada ka kõikvõimalikke patsientidele mõeldud materjale. Samas toimetatakse Parkinsoniliidu ajakirja *Parkinsonpostia*.

Soome Parkinsoniliit ühendab 13 piirkondlikku seltsi, milles on kokku kümneid tugigruppe ja väiksemaid ühendusi. Soome Parkinsoniliitu kuuluvad ka düstoonia- ja Huntingtoni haigete ühendused. Võib-olla peaks selle kogemuse neilt ka meile üle kandma, kuna neid haigusi põeb vähe inimesi ja ilmselt oleks neil eraldi suhteliselt raske seltsitegevust luua.